

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТУРИЗЪМ
„ПЕНЧО СЕМОВ” - ГАБРОВО

УТВЪРЖДАВАМ,
ДИРЕКТОР: /п/
/Р. Стоянов/

ПРОГРАМА

**ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И
ПРИБОЩАВАНЕ**

НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

Габрово, септември 2022 г.

I. Увод

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от ПГТ "Пенчо Семов" и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в ПГТ „Пенчо Семов“, съобразно неговите лични интереси, потребности и нужди.

Програмата е насочена предимно към най - уязвимите групи деца и ученици и на тези, изложени на риск от дискриминация деца, с увреждания, деца от малцинствен произход, сираци или деца, лишени от родителска грижа, деца настанени в институции.

Уязвими групи в са деца и ученици, диагностицирани със специални и образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца и ученици с изяви дарби, деца - сираци и полусираци, деца и ученици от различни етнически групи и с други идентифицирани нужди.

II. Характеристика на програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи е част от цялостната училищна политика за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на учениците; за изграждане на позитивен организационен климат; за утвърждаване на позитивна дисциплина; за развитие на училищната общност. Тя е обвързана с целите на приобщаващото образование като процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването, към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Програмата осмисля образователната интеграция като институционален процес, при който образователни субекти, носители на етнокултурни специфики, си взаимодействат в единна образователна среда, като в процеса на обучение и възпитание формират интеркултурни компетентности и споделени граждански ценности, запазвайки своята етнокултурна идентичност и получавайки равни възможности за социална реализация.

Програмата е обвързана с въпроса за грамотността като основен фактор за личен и обществен просперитет и с решаващо значение за способността на човека да се развива като личност, да се учи през целия живот и да участва пълноценно в обществото.

Програмата регламентира предоставянето на обща и допълнителна подкрепа на ученици с обучителни затруднения; на ученици, които не владеят български език; деца в риск; ученици от малцинствени етнически групи; ученици с девиантно поведение; ученици със специални образователни потребности.

III. Цели на програмата

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи има следните цели:

- осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на учениците;
- създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;
- прилагане на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите;
- утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система;
- осъществяване на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях;
- насърчаване и повишаване на равнището на грамотността на учениците;
- осъществяване на превенция, мотивация и преодоляване на проблемно поведение на учениците.

IV. Подкрепа на личностно развитие

Приобщаващото образование представлява всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане индивидуалността на всяко дете, разнообразието от потребности на всички деца и включване на ресурси насочени към създаване на възможности за развитието и участието им във всички аспекти на живота в общността. Постигането на този стандарт изисква диференцирана грижа, педагогически подходи, съобразени с възрастовите и социалните промени, превенция и навременно систематизиране на наличната информация, за да се организира учебният процес съобразно потенциала и силните

страни на децата. Училището работи за осъществяването на успешно приобщаващо образование като крачка по пътя за постигане на крайната цел – създаване на приобщаващо общество, което да позволи на всички деца и възрастни, независимо от пол, възраст и етническа принадлежност, наличие или отсъствие на нарушения в развитието, или с тежки заболявания да участват в живота на обществото и да имат своя принос.

Принципи на приобщаващото образование:

1. Гарантиране правото на достъп до училището на всяко дете най-близко до неговото местоживееене и на правото му на качествено образование.

2. Гарантиране достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа.

3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика.

4. Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал.

5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация и провеждане на училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на училището.

6. Системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата и учениците.

7. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, ученика, семейството и общността.

8. Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището.

9. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество.

10. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

За организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностното развитие на децата и учениците със заповед на директора за координатор е определен А. Лечева – ЗДУД.

V. Обща подкрепа

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към всички деца и ученици и гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището, както и към развиване на потенциала на всяко дете или ученик и включва:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти за обсъждане на дейностите по обща подкрепа, обмен на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с класа;
- кариерно ориентиране на ученици;
- занимания по интереси;
- библиотечно - информационно ориентиране;
- грижа за здравето въз основа на информация от родителя за здравословното състояние на детето;
- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- дейности за превенция на обучителните затруднения;

Дейностите за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение имат за цел изграждане на позитивен организационен климат в училището, включително чрез психологическа подкрепа. Психологическата подкрепа се осъществява от психолог или педагогически съветник и включва:

- създаване на условия за ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;
- предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците;
- извършване на групова работа с ученици и/или кризисна интервенция;
- работа със средата, в която е детето или ученикът – семейството, връстниците;

Общата подкрепа за личностно развитие за целите на превенция на обучителни затруднения се изразява във включване на отделни ученици в дейности като:

- консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
- допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху обучението по български език;

Дейностите се предоставят след обсъждане на информацията от входните равнища по учебни предмети, от индивидуалния напредък в обучението и от наблюдението на развитието на отделни деца или ученици, които срещат затруднения в обучението. Въз основа на обсъждането се реализират дейности за обща подкрепа за личностно развитие, чрез предприемане на конкретни мерки само в случаите, когато се установят затруднения в обучението и/или има рискови фактори в средата, които могат да повлияят на обучението му, но които все още не изискват предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Конкретните дейности се вписват в дневника на класа в частта, отнасяща се общата подкрепа за личностно развитие.

VI. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определен ученик. Оценката се извършва от екип за подкрепа на личностното развитие на детето или ученика, утвърден със заповед на директора за конкретното дете или ученик. В състава на екипа задължително участват, психолог и/или педагогически съветник, както и логопед. В екипа може да участва ресурсен учител/специален педагог, както и други специалисти според индивидуалните потребности на детето или ученика.

Директорът изпраща копие от протокола с оценката и решението на екипа за подкрепа за личностно развитие, за предоставяне на допълнителна подкрепа на детето или ученика със специални образователни потребности в регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование в 3-дневен срок от извършването на оценката за одобряване на предоставянето на допълнителна подкрепа.

Когато не може да се сформира екип за подкрепа на личностно развитие на дете или ученик със специални образователни потребности, директорът в 3-дневен срок от установяването на необходимостта от извършване оценка на индивидуалните потребности изпраща заявление до директора на регионалния център за подкрепа процеса на приобщаващо образование за извършване на оценката по чл.190, ал.3, т.2 от ЗПУО

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности;
- деца с хронични заболявания;
- деца в риск;

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с ученик по конкретен случай;
- психо - социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативни нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда, специализирано оборудване, технически средства;
- ресурсно подпомагане;

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се реализира чрез план за подкрепа, изготвен за всяко конкретно дете или ученик. Родителите се включват в плана за действие като активни участници в дейностите. В случаите на несъгласие на родителя с предложената допълнителна подкрепа за личностно развитие, директорът на училището писмено уведомява отдел „Закрила на детето“ към ДСП с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето или ученика.

При необходимост се изработва индивидуален учебен план и индивидуална учебна програма на ученици със специални образователни потребности и на ученици с изяви дарби.

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА В ПГТ „Пенчо Семов”
Габрово**

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	Педагогически съветник, класни ръководители, учители	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	Класни ръководители, учители, социален работник, ресурсен учител	
Координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 15.09.2022г.	директор	
Награждаване на ученици	текущ	Директор, заместник – директори	При и по определен повод за поощряване
Дейности на училищната библиотека и „Клуб на четящите хора“ свързани с четивна грамотност	постоянен	Библиотекар, учители по литература	
Кариерно ориентиране и консултиране	постоянен	Педагогически съветник, кариерен консултант, класни ръководители	
Психологическа подкрепа и консултации	целогодишно	Педагогически съветник, социален работник	
Подкрепа от ресурсен учител на ученици на допълнителна подкрепа	целогодишно	Ресурсен учител, учител, Класни ръководители	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	Директор, заместник – директори, педагогически съветник, социален работник, учители	
Съвместни дейности с МКБППМН	целогодишно	Педагогически съветник, челонове на УКБППМН, класни ръководители	
Стимулиране участието на ученици с изявени дарби в състезания и	целогодишно	Учители	

олимпиади			
Стимулиране участието на ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	целогодишно	Учители, класни ръководители, социален работник	
Обучение на педагогически специалисти за работа с деца в риск и от уязвими групи и деца със СОП	по график, заложен в план за квалификация	Директор, Председатели на МО	

VII. Заключение

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и родителска общност. Всички участници в образователния процес трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи в ПГТ „Пенчо Семов” е разработена в съответствие с изискванията и е приета на заседание на ПС от 12.09.2022 г.

РАЗРАБОТИЛИ:

1. /И. Дойнова/
2. /П. Помакова/